

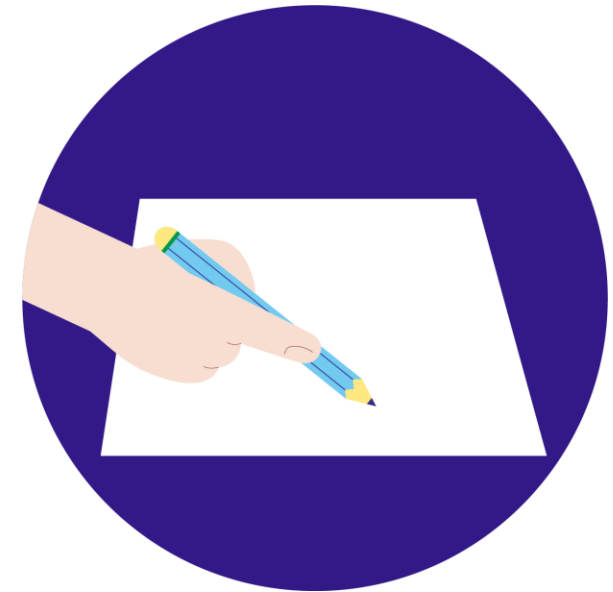
Vanhuspalvelujen asiakastyytyväisyyskysely omaishoitajille

7/2026

Asiakastyytyväisyyskysely sopimusomaishoitajille

- Kysely toteutettiin 22.5.-21.6.
 - Vastauksia huomioitu 14.7. saakka
 - Kysely toteutettiin suomeksi ja ruotsiksi
 - Toteutus Webropol-ohjelmalla
- Lähetettyjä kyselyitä 699 kpl (Oima 497 / kirje 192 / sähköposti 10)
- Vastauksia 212 (sähköisesti 157 / postitse 55)
 - Vastausprosentti 30,3 %
- Kysymyksissä oli sekä numeraaliset vastausvaihtoehdot (1-5) että mahdollisuus vastata vapaamuotoisesti
 - 1 = täysin eri mieltä, 5 = täysin samaa mieltä
 - Lisäksi EOS = ei osaa sanoa
 - Vapaamuotoisia vastauksia tuli runsaasti
- Kyselyn avulla saatiin 35 ilmoittautumista omaishoitajien kehittämistyöryhmään
- Uutisoitu kyselystä VAKEn nettisivuilla
 - [Ikääntyneen omaishoitaja, vastaa kyselyyn ja auta kehittämään palveluja](#)

Vastaajien taustatiedot

- Sukupuoli
 - nainen 59 % / mies 40 %
 - muu/en halua vastata 1%
- Omaishoidon kesto
 - alle vuoden 25 %
 - 1-3 vuotta 40 %
 - yli 3 vuotta 33 %
- Toimii omaishoitajana
 - puolisolle 83 %
 - vanhemmalle 13 %
 - mainittu myös isovanhempi, sisarus sekä tuttu/muu läheinen
- Mieluisin asiointikieli
 - suomi 96,7 %
 - ruotsi 1,4 %
 - mainittu myös vietnam, espanja
 - osa ei halunnut vastata kysymykseen

Kokemukset omaishoidon järjestämisestä

- Koen saaneeni riittävästi tietoa omaishoidon tuesta ja siihen liittyvistä palveluista. = **3,9**
 - Vastauksia arvolla 4-5: 75 %
- Koen omaishoitoon liittyvän viestinnän selkeäksi ja ymmärrettäväksi. = **3,9**
 - Vastauksia arvolla 4-5: 75 %
- Koen, että saan tarvittaessa tukea haastavissa tai muuttuvissa tilanteissa. = **4,0**
 - Vastauksia arvolla: 4-5: 59,4 %
- Koen, että omaishoidon palveluilla on pystytty vastaamaan tarpeisiimme. = **3,9**
 - Vastauksia arvolla 4-5: 72 %

Yhteistyö oman palveluohjaajan kanssa

- Saan yhteyden omaan palveluohjaajaan tarvittaessa. = **4,4**
 - Vastauksia arvolla 4-5: 86 %
- Yhteistyö oman palveluohjaajan kanssa on sujuvaa ja kunnioittavaa. = **4,5**
 - Vastauksia arvolla 4-5: 88 %
- Koen tulleeni kuulluksi omaishoitoon liittyvissä asioissa. = **4,2**
 - Vastauksia arvolla 4-5: 76 %

Järjestöjen tuki

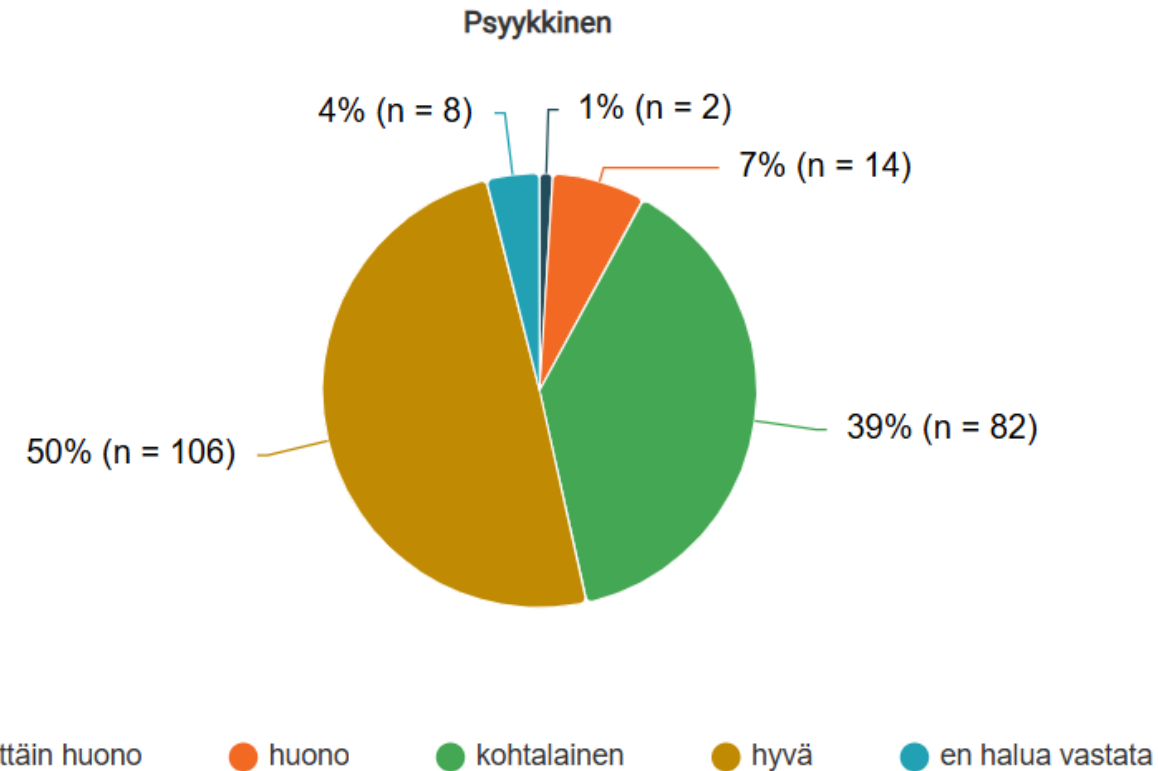
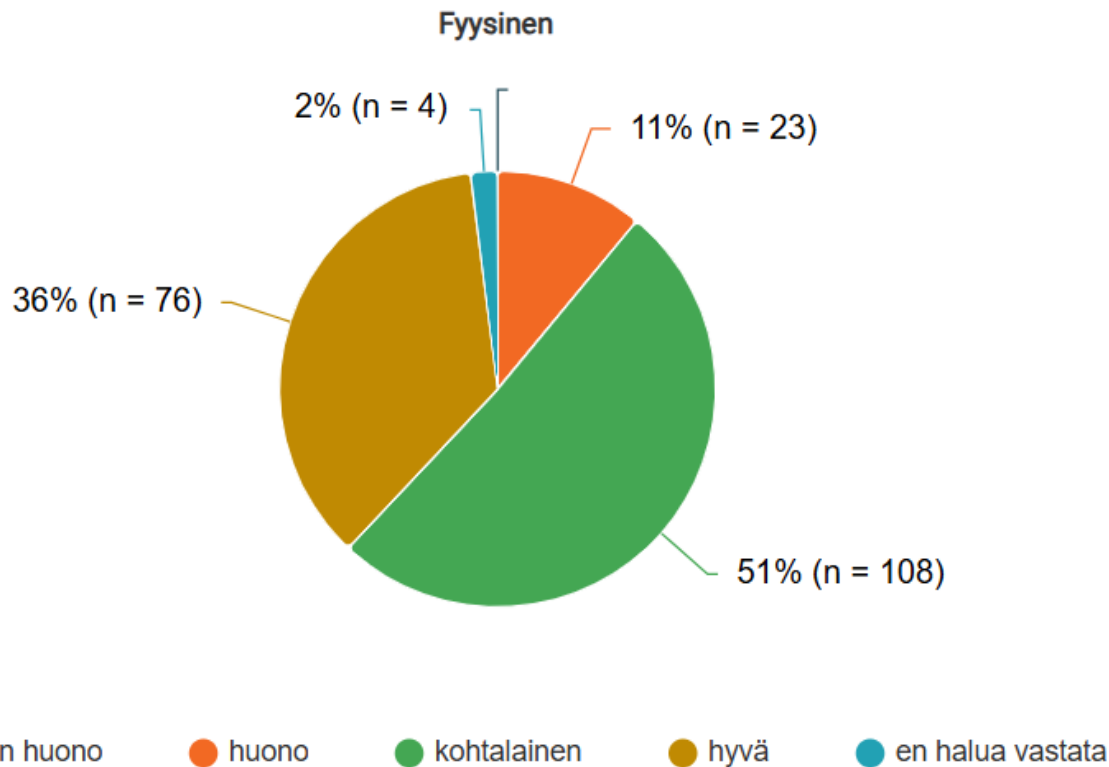

- Oletteko hyödyntäneet omaishoito- tai muiden järjestöjen palveluja (esim. vertaisryhmät, tapahtumat jne.)?
 - Kyllä 23 % (48 kpl) / ei 74 %
- Omaishoito- ja muiden järjestöjen tarjoama tuki on vastannut tarpeisiimme. = **3,7**
 - Vastauksia 62 kpl (vastaajia kaikkiaan 100 kpl, näistä ”eos” 38 kpl)
 - Vastauksia arvolla 4-5: 61 %

Pohdintaa: Onko järjestöjen tuki –kysymyksen ”palvelut” ymmärretty tarkoittavan nimenomaisesti järjestöjen toimintaa ja tarjoamaa tukea? Palvelujen hyödyntämistä koskevaan kysymykseen myöntävästi vastanneita oli vähemmän kuin palveluja arvioineita vastaajia, vaikka arviointikysymys oli tarkoitettu vain palveluja käyttäneille.

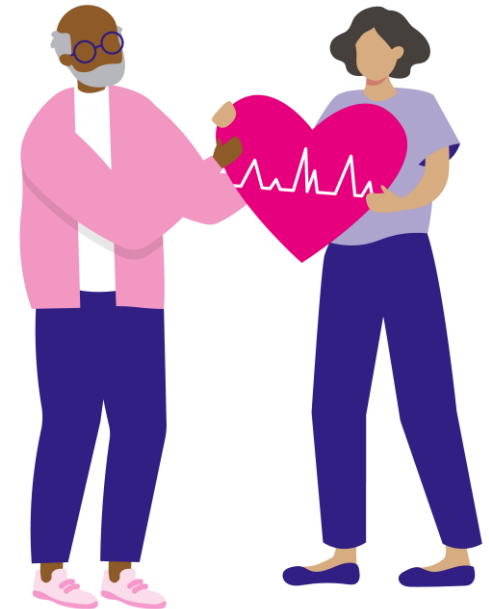
Omaishoitajan kokemus omasta terveydentilastaan

Omaishoitajien terveydentilaa koskevien kysymysten avoimet tarkennukset

- Osa vastaajista kokee terveytensä ja toimintakykynsä edelleen hyväksi.
- Yleisimpiä kuormitustekijöitä ovat:
 - psyykkinen kuormitus ja jatkuva huoli
 - oma sairastavuus ja fyysiset vaivat
 - ympärivuorokautinen hoivavastuu
 - vapaa-ajan vähäisyys
 - työn ja omaishoidon yhdistäminen
- Erityisesti muistisairaana läheisen hoitaminen koetaan kuormittavaksi jatkuvan valvonnan ja vastuun vuoksi.
- *Yhteenvetona: Omaishoitajien hyvinvointia kuormittavat ennen kaikkea jatkuva psyykkinen vastuu, oma terveys ja ympärivuorokautinen sitoutuminen hoivaan. Monet kokevat tarvitsevänsä enemmän lepoa, hengähdystaukoja ja käytännön tukea jaksakseen pitkäaikaisessa hoivatehtävässä.*

Omaishoitajien jaksamista edistävät

- Läheisten, ystävien ja vertaisten tuki
 - Oma aika, omaishoidon vapaat ja intervallihoito
 - Liikunta, ulkoilu ja luonto
 - Harrastukset ja sosiaalinen toiminta
 - Toimivat tukipalvelut ja käytännön apu
 - Hyvä suhde hoidettavaan, omat arvot ja elämänasenne
- *Yhteenvetona: Omaishoitajien jaksaminen rakentuu ennen kaikkea läheisten tuesta, mahdollisuudesta hengähtää hoivavastuusta sekä liikunnan, luonnon, harrastusten ja toimivien palveluiden muodostamasta kokonaisuudesta. Merkittävä voimavara on myös hyvä suhde hoidettavaan sekä kokemus työn merkityksellisyydestä.*

Omaishoitajien jaksamista heikentävät

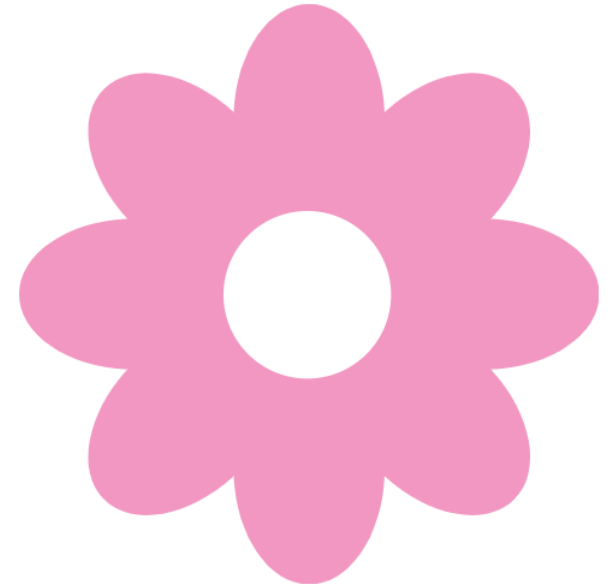
- Ympäri vuorokautinen vastuu ja sitovuus
- Hoidettavan muistisairauden ja muiden pitkäaikaissairauksien aiheuttamat haasteet
- Jatkuva huoli ja psyykkinen kuormitus
- Kaikesta arjen pyörittämisestä huolehtiminen
- Oman ajan, levon ja palautumisen puute
- Palvelujärjestelmän monimutkaisuus ja tuen riittämättömyys
- Työikäisillä omaishoitajilla työn ja omaishoidon yhteensovittamisen vaikeus
- *Yhteenvetona: Omaishoitajien arkea kuormittavat ennen kaikkea jatkuva vastuu läheisestä, ympärivuorokautinen sitovuus sekä hoidettavan sairauden eteneminen. Kuormitusta lisäävät myös vähäiset mahdollisuudet palautumiseen, oma terveydentila, palvelujärjestelmän monimutkaisuus sekä kokemus siitä, että arjen käytännön vastuut jäävät suurelta osin omaishoitajan harteille.*

Omaishoitajien toiveet jaksamisen tueksi

- Enemmän vapaa-aikaa, lomaa ja hengähdystaukoja
 - Luotettavaa sijais- ja intervallihoitoa
 - Parempaa tiedottamista ja palveluohjausta
 - Vertaistukea ja keskusteluapua
 - Kotiin tuotavia tukipalveluita
 - Hyvinvointia ja palautumista tukevia palveluja
- Yhteenvetona: Omaishoitajat kaipaavat ennen kaikkea mahdollisuutta aidosti irrottautua hoivavastuusta. Jaksamista tukisivat erityisesti riittävät vapaat, luotettavat sijaisjärjestelyt, helposti saavutettava tieto palveluista sekä käytännön tuki ja henkinen tuki arkeen.

Omaishoidon vapaat

- Vastaajista 70 % käyttää omaishoidon vapaita.
- Omaishoidon vapaita käyttävistä vastaajista 86,6 % kokee omaishoidon vapaiden tukevan jaksamistaan.
- Miten omaishoidon vapaamuotoja voitaisiin kehittää?
 - Enemmän vapaita ja pidempiä lepojaksoja
 - Joustavammat ja yksilöllisemmät järjestelyt
 - Lisää lyhytaikaishoidon ja intervallihoidon paikkoja
 - Kotiin vietävien palveluiden lisääminen
 - Toimivammat palvelusetelit ja kohtuullisemmat kustannukset
 - Vähemmän byrokratiaa ja helpommat käytännöt
 - Luotettavat hoivapaikat ja osaava henkilöstö
- *Yhteenvetona: Omaishoitajat eivät niinkään toivo uusia vapaamuotoja, vaan nykyisten vapaiden parempaa saatavuutta, joustavuutta ja toimivuutta. Erityisesti korostuvat todellisen lepoajan mahdollistaminen, luotettavat sijaishoidon ratkaisut sekä kotiin vietävien palveluiden lisääminen.*
- *Pohdintaa: Ymmärretäänkö palvelusetelin tarkoitus ja mielletäänkö se vapaiden käyttömuodoksi? Kyselyssä esitettiin vapaiden käyttömuodot ennen vastaamisvaihtoehtoja. Osa vastaajista on vastannut, että ”vapaat eivät ole käytössä”, mutta maininneet palvelusetelin avoimessa vastauksessaan.*

Omaishoitajien terveystarkastukset

- Vastaajista 69 % on käynyt terveystarkastuksessa viimeisen kahden vuoden aikana.
- Yleisimmät syyt käymättömyydelle:
 - Vaikeus saada vastaanottoaikoja tai päästä palveluihin
 - Omaishoidon sitovuus ja ajan puute
 - Tiedon puute terveystarkastusmahdollisuudesta
 - Terveystarkastusta ei koettu tarpeelliseksi
 - Oman jaksamisen ja voimavarojen vähäisyys
 - Oma terveys seurannassa työterveyshuollossa tai erikoissairaanhoidossa
- *Yhteenvedona: Terveystarkastuksiin osallistumattomuus ei useimmiten johdu haluttomuudesta, vaan ajan puutteesta tai vaikeuksista päästä palveluihin sekä siitä, ettei mahdollisuudesta terveystarkastukseen ole riittävästi tietoa. Lisäksi moni omaishoitaja on jo muun terveydenhuollon seurannan piirissä.*
- *Pohdintaa: Ovatko vastaajat todella käyneet terveystarkastuksessa vai onko niin sanotusti yksittäiseen tarpeeseen varattu vastaanottoaika mielletty terveystarkastukseksi? Avoimissa vastauksissa noussut esille esimerkiksi verikokeissa tai sairauksien säännöllisissä seurannoissa käyntejä, jotka eivät kuitenkaan ole kokonaisvaltaisia terveystarkastuksia.*

Avoim palaute

Kiitosta palveluista ja henkilöstölle

Useat vastaajat kokivat saaneensa hyvää palvelua ja tukea.

Erityisesti kiitosta saivat:

- palveluohjaajat
- omaishoitoperheiden lääkäri- ja hoitajapalvelut
- palvelusetelit
- joustava asiointi
- ystävällinen palvelu

Yhteenvetona: Moni koki, että palvelut ovat helpottaneet arkea ja mahdollistaneet kotona asumisen

Omaishoitajien työn arvostus ja korvaus

Yksi vahvimista viesteistä liittyi omaishoidon yhteiskunnalliseen merkitykseen.

Vastaajat nostivat esiin:

- omaishoidon säästöt yhteiskunnalle
- korvausten riittämättömyyden
- omaishoidon suuren työmäärän
- tarpeen vahvistaa omaishoitajien asemaa

Yhteenvetona: Moni kokee, että omaishoitajien työpanos on huomattavasti suurempi kuin siitä saatava taloudellinen korvaus.

Lisää vapaita ja mahdollisuuksia palautumiseen

Monet korostivat tarvetta saada todellisia taukoja omaishoidosta.

Toiveita olivat:

- intervallihoito ja lyhytaikaishoito
- pidemmät vapaat
- paremmat mahdollisuudet levätä
- mahdollisuus irrottautua vastuusta hetkellisesti

Tiedonkulun ja yhteydenpidon kehittäminen

Useat vastaajat toivoivat aktiivisempaa yhteydenpitoa.

Esiin nousi:

- enemmän tapaamisia palveluohjaajan kanssa
- selkeämpää tiedottamista palveluista
- vuosittaista koontia saatavilla olevista palveluista
- helpommin saavutettavia yhteydenottokanavia

Omaishoitajien hyvinvoinnin seuranta

Useampi vastaaja esitti, että omaishoitajien hyvinvointiin tulisi kiinnittää enemmän huomiota.

Toivottiin esimerkiksi:

- säännöllisiä terveystarkastuksia
- ennaltaehkäisevää tukea
- fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin seurantaa
- koulutusta hoitotyöhön liittyvissä asioissa

Tulevaisuuden huoli

Monissa vastauksissa näkyi epävarmuus tulevasta.

Huolta aiheuttavat:

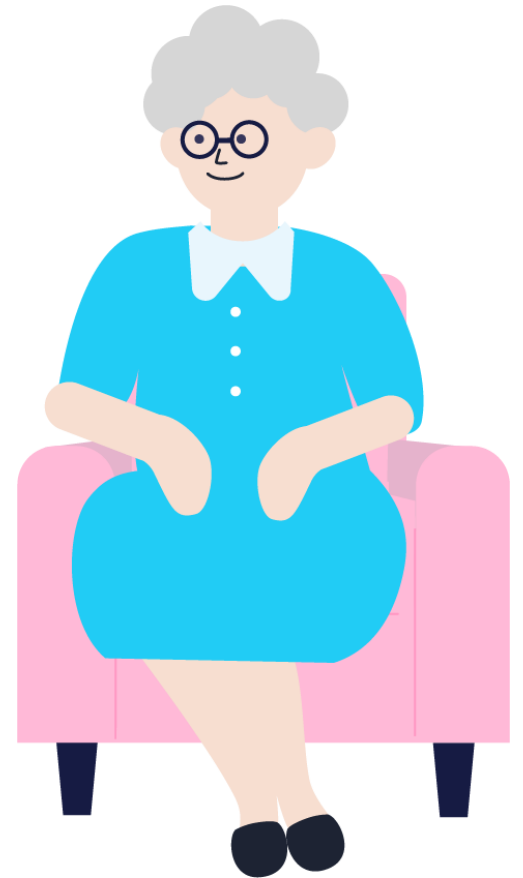
- hoidettavan sairauden eteneminen
- oma ikääntyminen ja jaksaminen
- palvelujen riittävyys tulevaisuudessa
- ympärivuorokautisen hoidon tarpeen lisääntyminen

Yhteenveto avoimista palautteista

- Kiitosta palveluohjaajille, kotiin viettäville palveluille ja palvelusetelien tuomalle joustavuudelle
- Omaishoidon nähdään mahdollistavan sairastuneen asumisen omassa kodissa
- Omaishoitajat kokevat työnsä olevan erittäin vaativaa ja aliarvostettua
- Tarvitaan enemmän mahdollisuuksia lepoon, vapaisiin ja palautumiseen
- Tiedottamista, yhteydenpitoa ja palveluohjausta toivotaan lisää
- Omaishoitajien hyvinvointia ja jaksamista tulisi seurata nykyistä aktiivisemmin
- *Yhteenvetona: Avoimessa palautteessa korostui vahva sitoutuminen läheisen hoitamiseen sekä kiitollisuus saadusta tuesta. Samalla omaishoitajat toivat esiin tarpeen lisätä omaishoidon arvostusta, vahvistaa jaksamista tukevia palveluja ja varmistaa, että apua on saatavilla ennen kuin voimavarat ehtyvät.*

Kiitos

Yhteenvedon toteuttaneet Tukena arjessa –hanketyöntekijät

Lisätiedot kyselystä: *tukenaarjessa@vakehyva.fi*

